

mestno gledališče ljubljansko 2013/2014

Gledališki list Mestnega gledališča ljubljanskega
Letnik LXIV, sezona 2013/2014, številka 4
Izdaja Mestno gledališče ljubljansko
© 2013 Mestno gledališče ljubljansko

Za izdajatelja Barbara Hieng Samobor
Urednice Alenka Klabus Vesel, Eva Mahkovic, Petra Pogorevc, Ira Ratej
To številko je uredila Alenka Klabus Vesel
Lektor Martin Vrtačnik
Oblikovalka Mojca Višner

Tisk Collegium Graphicum, d. o. o.
Naklada 300 izvodov
Ljubljana, Slovenija, oktober 2013

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana

Po 13. točki prvega odstavka 42. člena ZDDV-1 davek ni obračunan.

Viktorija Rangelova

GO!A

ŠKUC GLEDALIŠČE

Viktorija Rangelova **GOLA**

Razgoleni

Krstna uprizoritev

Producenta ŠKUC gledališče in MGL

Premiera 12. oktobra 2013

Prevajalka **TAMARA DONEVA**

Režiser **ALEN JELEN**

Dramaturginja **ŠPELA KRAVOGEL**

Scenografki **TINA MOHOROVIČ** in **ADRIANA FURLAN**

Kostumograf **ANDREJ VRHOVNIK**

Glasbena opremljevalka **DARJA HLAVKA GODINA**

Lektorica **MAJA CERAR**

Oblikovalec svetlobe **ALJOŠA VIZLAR**

Igrata

Lev **JERNEJ GAŠPERIN**

Patricija **NATAŠA BARBARA GRAČNER**

Vodja predstave **Jani Fister**

Tehnična izvedba **Mestno gledališče ljubljansko**

Matjaž Lunaček **NE GOLA**

Menda se ob izrednih klimatskih razmerah, kot je neznosna vročina, zgodi več umorov kakor sicer. Bližina človeških teles, ki je v mrazu tako zaželena, saj varuje pred pogubo, kot je v nekem tesnem prostoru v Rusiji Napoleonove vojake, je v vročini neznosna. Stik kože z drugo kožo postane lepljiv in zatikajoč, namesto da bi dlan baržunasto drsela po tem čudovitem ovoju telesa, ki je embrionalno iz istega rodnega sloja, kot so možgani. Zato je dotikanje in božanje običajno tako blagodejno pomirjujoče in hkrati atavistično, saj si to ugodje delimo z živalmi.

V kratki igri *Gola* makedonske avtorice Viktorije Rangelove nastopajo, bi lahko rekli, tri osebe, ona-Patricija, on-Lev in še enkrat ona-vročina, ki je tako neznosna, da je poosebljena in se neprestano vrinja v ljubezenski par. Takšni pari so, skladno s teorijo gonov, ki je del širše psihoanalitične teorije, zelo raznoliki. Presegajo lahko starostne razlike, predstavljajo lahko vse spolne kombinacije (moški-ženska, ženska-ženska ...) in posežejo tudi preko vrste. V naših očeh je to slednje najbolj nenavadno in obsojano. Woody Allen to vrsto transgresije uporabi v filmu, kjer je moški zaljubljen v ovco. V igri *Gola* izstopa starostna razlika med protagonistoma. Patricija šteje 47 let, Lev je mladenič pri 25-ih. Vsaksebi sta torej za eno generacijo. Freud nekje zapiše, da če bi kdo opazoval človeško vrsto z drugega planeta, bi takoj razločil dve značilnosti: da so ljudje dveh spolov in da so različno stari. Kar se tiče prve značilnosti, je par v igri *Gola* povsem konvencionalen, gre za običajen heteroseksualen par. Kar pa zadeva drugo značilnost, starostna razlika ni takoj zelo opazna, ker izgleda Patricija, tako je rečeno, deset let mlajša. Večkrat je omenjen kak posebej lep del njenega telesa, kot na primer noge. Njena lepota sicer ni popolna, saj mladenič pove, da ima preveliko rit

in premajhne joške, kar označuje njeno postavo tako, da ni več v ozko začrtanem kalupu 90-60-90, ki ga je pred desetletji ustoličil francoski film z Brigitte Bardot. Izvemo tudi, da je par skupaj že nekaj časa. Govorita o nakupu klimatske naprave pred letom dni. Sta utečen, a tudi utesnjen par, kateremu vročina dodatno pobira prostor. Le-ta se tekom igre razširi skozi okno, v veduto, ki ji dominira oddaljen hrib, kjer morda vročina ni tako neznosna, in na prostor izven sobe, zaodreje, kjer sta kopalnica in kuhinja. Slednja ima, čeprav nevidna, pomembno vlogo, saj od tam prihajajo različno slani in sladki kruhki, s katerimi Patricija hrani mladeniča, ki je nenasiten in kapriciozen. Vpeljan je pretekli čas, ki je bil glede kruhkov bogatejši in bolj domiseln. Zveza med ljubimcema je označena kot dušeča. V njej ne manjka Patricijine vsiljivosti, ki jo legitimira z vedno ponavljajočim se: »Jaz tebe ljubim bolj in tako je tudi prav«, kot da gre za tekmovanje, pri katerem Lev nima nobene možnosti za zmago. Je tudi ne more imeti, ker je vseskozi pasiven. Posebna karakteristika njunega odnosa je razmerje med pasivnostjo in aktivnostjo. Patricija deluje po moškem vzorcu, kot se to razume v klasični razdelitvi vlog. Ona je tista, ki bolj ljubi, ona je tista, ki daje ljubezenske izjave, ona precenjuje svoj ljubezenski objekt, ona ga hrani in ščiti. Ona mu prinaša kruhke in ga drži v naročju. Njegove aktivnosti, kolikor jih je, so bizarne in so izraz zavrtosti, različni trzljaji, nehotni gibi in kot izjema hoten način pobegniti. V ta namen ima pod posteljo pripravljen kovček in skritega sogovornika/sogovornico. Njegove izjave, da bo odpotoval sam in s tem izkazal avtonomnost, so le pesek v oči Patriciji, ki tega itak ne verjame in jo besedni slepilni manevri ne »preslepijo«. V njuno razmerje, kot ga gledalci lahko spremljamo, vdirajo drobci preteklosti, iz katerih lahko sklepamo, da sta imela intenziven čustven in seksualen odnos, v katerem sta se kot strastna ljubimca polaščala drug drugega. Sklepati je za tisti čas na recipročnost, od katere ni ostalo kaj dosti, »saj ga ona ljubi bolj«. Na vrhuncu njunega nesporazuma on iz nemoči, kako paradoksalno, prevzame aktivno vlogo. Stopnjuje jo do sadizma, ki je zgolj obrat od prejšnje mazohistične drže. Na njena stalna vprašanja odgovarja, da tudi on njo ljubi, da razlika v letih ni pomembna. Želi si, da mu ona kot aktivna pokaže svet, pa čeprav le planinsko kočo na oddaljenem hribu v centru vedute, kjer bi se stvari poravnale, ker ne bi kot motnja nastopala vročina. Ta je simbol za pregreto razmerje, ki pa ni le pregreto, ampak je tudi regresivno obarvano. Sestavljena erogenost pod primatom genitalnosti razpada v svoje gradbene dele, v katerih prevladujejo različne oblike oralnosti, ki so se osvobodile udeležbe v spolnem aktu, kot so hranjenje in bruhanje. V tem regresivnem pomiku je Patricija suverena. Ona teka po vedno nove kruhke, ona čisti bruhanje, medtem ko on kot majhen otrok spi v embrionalnem položaju. Razpad erogenosti je tisto, kar se pogosto dogaja parom in bo po mehanizmu poistovetenja pritegnilo gledalca-poslušalca in ga zlahka prestavilo v vzdušje pregretega sobivanja.